

HATÁROZATOK

A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2012. január 25.)

a Görögország által a gabonatermelők és gabonabegyűjtő szervezetek részére nyújtott támogatásról

[SA 27354 (C 36/10) (ex NN 3/10, ex CP 11/09) számú támogatás]

(az értesítés a C(2011) 9335. számú dokumentummal történt)

(Csak a görög nyelvű szöveg hiteles)

(EGT-vonatkozású szöveg)

(2012/320/EU)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 108. cikke (2) bekezdésének első albekezdésére,

tekintettel az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásra és különösen annak 62. cikke (1) bekezdésének a) pontjára,

miután a Szerződés 108. cikke (2) bekezdésének első albekezdésével összhangban felhívta az érdekelt feleket észrevételeik megtételére és tekintettel a benyújtott észrevételekre ⁽¹⁾,

mivel:

I. ELJÁRÁS

- (1) 2008. november 18-án a Bizottság e-mail útján olyan információt kapott, amely szerint a görög állam gabonatermelők és gabonabegyűjtést végző mezőgazdasági szervezetek szövetségei részére nyújtott támogatást. Az állítólagos támogatást kamatmentes kölcsönök formájában nyújtották. 2008. november 21-én kelt levelében a Bizottság tájékoztatást kért a görög hatóságoktól a szóban forgó támogatással kapcsolatban.
- (2) 2008. november 24-én kelt levelében a Bizottság egy hiánytalanul kitöltött panaszbejelentő űrlap benyújtására kérte a panasz bejelentőjét. Az űrlap 2009. január 8-án érkezett be a Bizottsághoz.
- (3) A panaszbejelentő űrlap beérkezését követően, és tekintettel arra, hogy a görög hatóságok nem válaszoltak a Bizottság 2008. november 21-én kelt levelére, a Bizottság 2009. január 23-án újabb levelet küldött részükre, amelyben tájékoztatást kért a szóban forgó intézkedésről.

A görög hatóságok nem válaszoltak az e levélben megjelölt határidőig, ezért a Bizottság 2009. március 24-én emlékeztetőt küldött részükre.

- (4) 2009. május 14-én a görög hatóságok egy levelet küldtek a Bizottságnak, amely csupán igen kevés információt közölt a panasz tárgyát képező támogatásról. 2009. június 11-én a Bizottság másodszor is felszólította a görög hatóságokat az információk közlésére, konkrétan is megfogalmazva az állítólagos állami támogatással kapcsolatos kérdéseit.
- (5) 2009. július 20-án a görög hatóságok az érintett információk közlésére megjelölt határidő 2009. augusztus 30-ig történő meghosszabbítását kérték. 2009. július 23-án kelt levelében a Bizottság jóváhagyta a határidő meghosszabbítását. 2009. szeptember 1-jén a görög hatóságok e-mailben a határidő további egy hónappal történő meghosszabbítását kérték. Szeptember 14-én kelt levelében a Bizottság a határidőt másodszor is meghosszabbította 2009. szeptember 30-ig.
- (6) A megjelölt határidő letelte után több mint két hónappal a Bizottság még mindig nem kapott választ, és 2009. december 1-jén emlékeztetőt küldött a görög hatóságoknak, amelyben további egy hónapot adott az információk közlésére. Az emlékeztetőben a Bizottság felhívta a görög hatóságok figyelmét arra, hogy amennyiben az előírt határidőn belül nem válaszolnak, a Bizottság az EK-Szerződés 93. cikkének ⁽²⁾ alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet ^(*) 10. cikkének (3) bekezdése szerint („információnyújtási rendelkezés”) szerzi be az információt. Ezenkívül 2010. január 26-án az eset NN 3/10 számon bekerült a be nem jelentett támogatások nyilvántartásába.

⁽²⁾ HL L 83., 1999.3.27., 1. o.

^(*) Később az EK-Szerződés 88. cikke. 2009. december 1-jén az EK-Szerződés 87. és 88. cikke helyébe az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikke lépett.

⁽¹⁾ HL C 90., 2011.3.22., 11. o.

- (7) A Bizottság által megjelölt határidő anélkül telt el, hogy a görög hatóságok bármiféle információt közöltek volna. Ezért 2010. március 10-én a Bizottság a 659/1999/EK rendelet 10. cikkének (3) bekezdése értelmében határozatban szólította fel a görög hatóságokat a kért információk közlésére.
- (8) A görög hatóságok 2010. március 19-én válaszoltak. Válaszukban arra hivatkoztak, hogy a Bizottság 2009. december 1-jén kelt levelére 2010. február 9-én kelt levelükben válaszoltak. A Bizottság 2010. május 17-én kelt levelében számos további kérdést tett fel a görög hatóságoknak. Ezenkívül annak igazolását is kérte tőlük, hogy 2010. február 9-én levelet küldtek a Bizottságnak. Időközben a Bizottság további információkat kapott a panasz bejelentőjétől a szóban forgó támogatással kapcsolatban. Ezért 2010. június 18-i keltezéssel újabb levelet küldött a görög hatóságoknak, amelyben lehetőséget adott számukra, hogy észrevételeket tegyenek az új információkat illetően. A görög hatóságok válaszoltak a Bizottság 2010. május 17-én kelt levelére, de nem nyújtottak bizonyítékot arra vonatkozóan, hogy 2010. február 9-én levelet küldtek a Bizottságnak. 2010. szeptember 30-án a görög hatóságok válaszoltak a Bizottság 2010. június 18-án kelt levelére.
- (9) 2010. december 15-én kelt levelében a Bizottság azzal kapcsolatos döntéséről értesítette Görögországot, hogy a szóban forgó támogatásra vonatkozóan megindítja a Szerződés 108. cikkének (2) bekezdésében meghatározott eljárást. 2011. január 21-én kelt levelükben a görög hatóságok észrevételeket tettek a Bizottság 2010. december 15-i döntésével kapcsolatban. A Bizottság 2011. május 5-én kelt levelében néhány további kérdést tett fel a görög hatóságoknak, amelyekre azok 2011. június 6-án válaszoltak.
- (10) Az eljárás megindításáról szóló bizottsági határozatot közzétették az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* ⁽³⁾. A Bizottság felkérte az érdekelt feleket a szóban forgó intézkedéssel kapcsolatos észrevételeik megtételére. A Bizottság egy érdekelt féltől kapott észrevételeket, amely fél jogellenesnek nevezte a szóban forgó intézkedéseket. Ezeket az észrevételeket továbbították a görög hatóságoknak, amelyek ezután megtették saját észrevételeiket 2011. december 1-jén kelt levelükben.

II. A TÁMOGATÁS RÉSZLETES LEÍRÁSA

II.1. Panasz

- (11) 2008. november 18-án a Bizottság e-mail útján olyan információt kapott, amely szerint a görög állam gabona-termelők és mezőgazdasági szervezetek szövetségei részére nyújtott támogatást. E panasz szerint a támogatást kamatmentes kölcsönök formájában nyújtották összesen 150 millió EUR értékben a gabonaágazatban működő mezőgazdasági szervezetek szövetségei részére.

II.2. Előzmények

- (12) A görög hatóságok által nyújtott információk szerint 2008 folyamán a görög termelők az előző évhez képest 60 ezer hektárral (600 ezer stremmával) több kukoricát vetettek. Ez a kukorica jelentős túlermelését és ebből adódóan az árak zuhanását eredményezte. Ugyanez történt a búza esetében is. Ezért, illetve a gazdasági válságra való tekintettel a görög kormány úgy döntött, hogy támogatást nyújt a görög termelőknek.
- (13) A görög hatóságok szerint a támogatást a termelői szervezeteknek, azaz a mezőgazdasági szervezetek szövetségeinek (MSzSz-ek) folyósították. Az MSzSz-ek nem rendelkeztek a termelők jövedelemtámogatásához szükséges forrásokkal, és a pénzügyi válság következtében a pénzügyi piacokról sem tudtak hitelhez jutni. A görög hatóságok továbbá azzal érveltek, hogy ha 2008 telén a szervezetek értékesítették volna a begyűjtött gabonát, akkor az árak jelentősen zuhantak volna, és a termelők jelentős veszteséget szenvedtek volna el. Ezért a gabonaárak esésének megakadályozása, illetve a termelők minimális jövedelmének biztosítása érdekében a görög kormány úgy döntött, hogy támogatást nyújt az MSzSz-eknek és így közvetve a termelőknek (akik terményeiket a szervezeteknek szállították be), mégpedig kamattámogatású, állami kezességvállalással garantált kölcsön formájában. A görög hatóságok szerint az MSzSz-eknek nyújtott kölcsön összegét ezt követően a termelőknek adták tovább az MSzSz-ek által 2008-ban felvásárolt vagy átvett gabona mennyisége után. Tekintettel a gabonapiaci válság elhúzódására, a görög hatóságok 2010. szeptember 30-ig meghosszabbították a kölcsönök törlesztésére meghatározott határidőt.

II.3. Intézkedés

- (14) A támogatás megvalósítása érdekében a görög hatóságok számos határozatot fogadtak el.
- (15) A görög gazdasági és pénzügyminiszter 2008. december 8-i 56700/B.3033 számú határozata többek között az alábbiakról rendelkezik:

„1. cikk. Ez a határozat jóváhagyja azokat a kamattámogatásokat, amelyeket a pénzügyi szervezetek által görögországi mezőgazdasági szervezetek szövetségei (MSzSz-ek) és elsődleges mezőgazdasági szervezetek részére 2008-ban nyújtott vagy nyújtandó olyan kölcsönökhöz biztosítanak, amelyek összegét a termelők kapják meg a 2008-ban felvásárolt vagy átvett gabona mennyisége után. A kamattámogatás a kölcsönök folyósításának napjától érvényes. [...]

3. cikk. A szóban forgó kölcsönök futamideje a folyósítás napjától a törlesztés napjáig tart; ez utóbbi nem lehet 2009. szeptember 30-nál későbbi [...]”

⁽³⁾ Lásd az 1. lábjegyzetet.

- (16) A görög gazdasági és pénzügyminiszter 2008. december 9-i 2/88675/0025 számú határozata többek között az alábbiakról rendelkezik:
- „1. A görög állam 100 %-os kezességet vállal a pénzügyintézetek által görögországi mezőgazdasági szövetkezetek szövetségei (MSzSz-ek) és elsődleges mezőgazdasági szövetkezetek részére nyújtandó olyan kölcsönökre, amelyek összegét a termelők kapják a 2008-ban felvásárolt vagy átvett gabona mennyisége után a 2322/1995 törvény rendelkezéseivel összhangban. A pénzügyintézetek által MSzSz-ek és elsődleges mezőgazdasági szövetkezetek részére 2008-ban gabona felvásárlásához nyújtott kölcsönökre e határozat rendelkezései a folyósítás napjától érvényesek. A nyújtott vagy nyújtandó kölcsönök összértéke nem haladhatja meg a 150 millió EUR-t. [...]
3. [...] Amennyiben a kölcsön még vissza nem fizetett részét a futamidő lejáratakor nem törlesztik, az összeg azonnal esedékessé válik. A kezességvállalással garantált követeléseiknek az állam általi megtérítéséhez a bankoknak a gazdasági és pénzügyminiszter 2/478/0025/2006.1.4. számú határozatában (Kormányzati Közlöny, II. sorozat, 16. szám, 2006. január 13.) meghatározott bizonylatokat a futamidő lejártát követő 3 hónapon belül be kell nyújtaniuk.”
- (17) A gazdasági és pénzügyminiszter 2009. szeptember 29-i 46825/B.2248 számú, illetve 2009. október 2-i 2/69591/0025 számú határozata alapján a kölcsönök törlesztésének határidejét 2010. december 30-ig meghosszabbították.
- (18) A görög területfejlesztési és élelmiszerügyi miniszter 2008. december 9-i 8264 számú határozata 57 mezőgazdasági szövetkezetet képviselő szövetség között osztotta fel a 150 millió EUR összeget. E határozat utalt a kormányzati bizottság 2008. november 12-i határozatára is, amely a mezőgazdasági szövetkezetek szövetsége és azok tagjai részére összesen 150 millió EUR kölcsön nyújtásáról rendelkezett.
- (19) A görög hatóságok 2010. március 19-én küldött levele alapján a szóban forgó valamennyi kölcsönt (egy kivétellel) a Görög Mezőgazdasági Bank (a továbbiakban: ATE Bank) folyósította. A görög hatóságok hozzátették, hogy a görögországi gabona-túltermelés által előidézett 2008-as árzuhanás kezelése érdekében a gabonágazatban szükség volt az állami kamattámogatásra és kezességvállalásra. E levelükben a görög hatóságok úgy vélték, hogy az állam által nyújtott kis összegű hitel nem minősülhetett állami támogatásnak, mivel nem torzította a versenyt, nem fenyegetett a verseny torzításával, és a tagállamok közötti kereskedelmet sem befolyásolta. A görög hatóságok hozzátették, hogy a szóban forgó intézkedésből az egyéni termelőknek minimális hasznuk származott.
- (20) Az ATE Bank és az MSzSz-ek között létrejött kölcsönszerződés (a továbbiakban: Kölcsönszerződés) 1. cikke alapján az ATE Bank által nyújtott kölcsönt a hitelfelvevő kizárólag a 2008-ban termelt gabona felvásárlására vagy átvételére vehette igénybe.
- (21) A kölcsön nyújtásának feltételeit illetően a görög hatóságok közölték, hogy a kölcsön kamatlába a (kamatszámítás kezdetét megelőző napon kibocsátott) 12 hónapos görög kincstárjegy kamatlábjának 30 %-kal növelt értéke volt. Ezenkívül azzal érveltek, hogy az ATE Bank és az MSzSz-ek között létrejött Kölcsönszerződésben szerepelt egy olyan feltétel, amely bizonyítja, hogy nem állami támogatásról volt szó. Ez a feltétel a következőképpen szólt: „A hitelfelvevő kötelezi magát arra, hogy a kölcsön folyósítását megelőzően a görög állammal – amelyet e rendelkezés tekintetében a Bank képvisel – biztosítéki szerződést ír alá, amelyben fedezetként ajánlja fel az általa e kölcsönből megvásárolandó termékeket, melléktermékeket és egyéb ingó javakat, továbbá a 2844/2000 törvény rendelkezései értelmében a tulajdonában vagy kezelése alatt álló valamennyi árut.” Másként fogalmazva, az MSzSz-ek fedezetként ajánlják fel az államnak (amelyet az ATE Bank képvisel) az általuk a kölcsönből megvásárolt termékeket.
- (22) 2010. október 26-án a pénzügyminiszter-helyettes 2/21304/0025 számmal határozatot adott ki, amely szerint:
- „A. Azoknak a görögországi, mezőgazdasági szövetkezeteket képviselő szövetségeknek (MSzSz-eknek) és elsődleges mezőgazdasági szövetkezeteknek, amelyek a gazdasági és pénzügyminiszter-helyettes jelenleg hatályos 2/88675/0025/2008.12.9. számú határozata alapján a görög állam kezességvállalásával garantált kölcsönt kaptak, a fenti határozat alapján lehetőségük van a görög állam kezességvállalásával garantált, 2010. szeptember 30-án lejáró kölcsönöket az alábbi módon átalakítani:
- Az átalakított kölcsön teljes időtartama öt év; a törlesztés féléves részletekben történik (tőke és kamat), amelyekből az első részlet 2011. március 30-án, az utolsó pedig 2015. szeptember 30-án esedékes.
- Ezenfelül minden hitelfelvevő köteles a görög államnak a kölcsön lejáratáig garanciafelárat fizetni, amelynek összege a hátralévő kölcsöntartozás összegének 2 %-a. Az első díjfizetés az első törlesztőrészlet 2011. március 30-án történő megfizetésekor esedékes.
- A görög államnak gabona formájában járó fedezetgaranciák ezennel eltörlésre kerülnek.
- Az átalakított kölcsön kamatlába az egyes pénzügyintézetek által az azonos típusú kölcsönöknél alkalmazott kamatláb. [...].”

III. GÖRÖGORSZÁG ÉSZREVÉTELEI

- (23) 2011. január 21-én kelt válaszukban a görög hatóságok azzal érveltek, hogy a kölcsönökre vonatkozó kamattámogatást, illetve állami kezességvállalást egyaránt a Bizottság adott ki a jelenlegi pénzügyi és gazdasági válságban a finanszírozási lehetőségek elérésének támogatására irányuló állami támogatási intézkedésekre vonatkozó ideiglenes közösségi keretrendszerrel⁽⁴⁾ (a továbbiakban: ideiglenes keretrendszer). Érvelésükben kiemelték, hogy a szóban forgó kölcsönöket a 2008–2009-es pénzügyi és gazdasági válság idején nyújtották a válság kezelésének céljából.
- (24) Ezenkívül a görög hatóságok úgy vélték, hogy a végső kedvezményezettek (szövetkezeti tagok) nagy számából adódóan a kamatmentes kölcsönből az egyes kedvezményezetteknek olyan kevés hasznuk származott, hogy az nem tekinthető versenytorzító hatásúnak.
- (25) Végezetül a görög hatóságok azzal érveltek, hogy a 2/21304/0025/26.10.2010 számú miniszteri határozatban minden hitelfelvevő részére előírt, 2 %-os biztosítási díj megfizetésére vonatkozó kötelezettség is azt igazolja, hogy nem állami támogatásról volt szó.
- (26) 2011. december 1-jén kelt levelükben a görög hatóságok megismételték számos, az eljárás során korábban előadott érvüket az intézkedések szükségességével és okaival kapcsolatban. Azzal is érveltek, hogy a 2/21304/0025/2010.10.26. számú miniszteri határozat kibocsátása és a (minden pénzügyintézet által az azonos típusú kölcsönöknél használt) kamatláb kölcsönátalakítás esetében való alkalmazása szintén arra utal, hogy a kamattámogatás nem minősül állami támogatásnak. Hozzáadték, hogy a 2009-től a 2011. november 28-ig terjedő időszakban az állam által nyújtott kamattámogatások összege 7 762 113 EUR volt.

IV. A TÁMOGATÁS ÉRTÉKELÉSE

IV.1. A támogatás fennállása a Szerződés 107. cikk (1) bekezdésének értelmében

- (27) A Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése értelmében a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy a verseny torzításával fenyeget, összeegyeztethetetlen a belső piaccal, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.
- (28) Annak értékelése előtt, hogy a szóban forgó intézkedés kimeríti-e a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdésében meghatározott feltételeket, a Bizottság jelzi, hogy az

intézkedés két területét kell megvizsgálni e rendelkezés fényében: a) a kamattámogatást, valamint b) az állami kezességvállalást.

IV.1.1. Kamattámogatás

- (29) A görög állam által a szövetkezeteknek az 56700/B.3033/2008.12.8. számú miniszteri határozat alapján nyújtott kamattámogatás kimeríti a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdésében meghatározott valamennyi feltételt. A támogatást a görög állam nyújtja és ezzel egyértelmű előnyt biztosít, hiszen valójában kamatmentes kölcsön igénybevételét teszi lehetővé. A támogatás közvetlen kedvezményezettjei a szövetkezetek. Tekintve azonban, hogy a kölcsön nyújtásával az állam a görög gazdák jövedelmét szándékozott növelni azáltal, hogy mesterségesen felhajtja a termelők által a szövetkezeteknek értékesített gabona árát, a gazdák (termelők) a támogatás közvetett kedvezményezettjei voltak. Végezetül a szelektivitásra vonatkozó feltétel szintén teljesült, mivel a támogatásban kizárólag azok a szövetkezetek, illetve végső soron azok a termelők részesültek, amelyek/akik 2008-ban gabonát vásároltak vagy termesztettek Görögországban. A kamattámogatást a 2/21304/0025/2010.10.26. számú miniszteri határozat alkalmazását, illetve a kölcsönátalakítást megelőzően nyújtották, amikor előírták, hogy az átalakított kölcsön kamatlába az egyes pénzügyintézetek által az azonos típusú kölcsönöknél alkalmazott kamatláb.
- (30) A verseny torzításával kapcsolatos feltételt illetően a Bíróság ítélkezési gyakorlatának megfelelően önmagában az a tény, hogy egy vállalkozás versenypozíciója erősödik más versenyző vállalkozásokéhoz képest azáltal, hogy olyan gazdasági előnyhöz juttatják, amelyet szokásos üzletmenete során másképpen nem szerezhetett volna meg, a verseny lehetséges torzítására utal⁽⁵⁾. Egy vállalkozásnak nyújtott támogatás vélhetően befolyásolja a tagállamok közötti kereskedelmet, amennyiben az adott vállalkozás olyan piacon működik, amely nyitott a Közösségen belüli kereskedelem előtt⁽⁶⁾. Továbbá, a Bíróság ítélkezési gyakorlata alapján nincs olyan küszöbérték vagy százalékos arány, amely alatt egy intézkedés úgy tekinthető, hogy nem érinti a tagállamok közötti kereskedelmet. Még a viszonylag kis összegű támogatás vagy a támogatott vállalkozások viszonylag kis mérete sem enged önmagában arra következtetni, hogy az intézkedés nem érinti a tagállamok közötti kereskedelmet⁽⁷⁾. A gabonaágazatban jelentős Közösségen belüli kereskedelem folyik. Ezért a jelenlegi intézkedés befolyásolhatja a tagállamok közötti kereskedelmet.
- (31) A fentiek fényében úgy tűnik, hogy a kamattámogatás kimeríti a 107. cikk (1) bekezdésében meghatározott valamennyi feltételt.

⁽⁴⁾ HL C 16., 2009.1.22., 1. o. A közleményt 2009 októberében módosították (HL C 261., 2009.10.31.).

⁽⁵⁾ A Bíróság 730/79. sz. *Philip Morris Holland BV kontra az Európai Közösségek Bizottsága* ügyben hozott ítélete, EBHT 1980., 2671. o.

⁽⁶⁾ Lásd különösen a Bíróság 102/87. sz. *Francia Köztársaság kontra az Európai Közösségek Bizottsága* ügyben hozott ítéletét, EBHT 1988., 4067. o.

⁽⁷⁾ A Bíróság C-280/00. sz. *Altmark Trans GmbH* ügyben hozott ítélete, EBHT 2003., I-7741. o., 81. bekezdés.

IV.1.2. Állami kezességvállalás

- (32) A 2/88675/0025/2008.12.9. számú miniszteri határozattal a görög kormány úgy döntött, hogy kezességet vállal a szövetkezeteknek az ATE Banknál felvett kölcsöneire. A Szerződés 107. cikk (1) bekezdésében foglalt feltételek általánosságban vonatkoznak a kezességvállalásra. Az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a kezességvállalás formájában nyújtott állami támogatásra való alkalmazásáról szóló bizottsági közlemény⁽⁸⁾ (a továbbiakban: kezességvállalásról szóló közlemény) 2.1. pontja szerint az állam általi közvetlen kezességvállalás valóban minősülhet állami támogatásnak. Az állami kezességvállalásnak az az előnye, hogy a kezességvállaláshoz társuló kockázatot az állam viseli. A kockázatvállalást általában megfelelő felárral kell ellentételezni (lásd a kezességvállalásról szóló közlemény 2.2. pontját). Ha az állam lemond erről a felárról, az az állami kezességvállalásban részesülő vállalkozásnak előnyt, az állami költségvetésnek pedig elvonást jelent. A kezességvállalás tehát ebben az esetben állami forrásokon keresztül történik. A kezességvállalásról szóló közlemény továbbá kijelenti, hogy még abban az esetben is lehet szó állami támogatásról, ha kiderül, hogy az állam soha nem teljesített kifizetést kezességvállalás keretében.
- (33) Az MSzSz-ek, illetve végső soron a termelők állami kezességvállalásból származó előnye egyértelmű: a hitelfelvevőknek – legalábbis 2011. március 30-ig – (lásd a 22. preambulumbekendést) nem kellett megfizetniük az adott kockázat vállalása ellenében általában fizetendő felárat. Továbbá, a kezességvállalás nélküli helyzethez viszonyítva az állami kezességvállalás jobb pénzügyi feltételeket teremt a hitelfelvevőknek, mint amelyek a pénzpiacokon egyébként elérhetők. A kezességvállalásról szóló közlemény 3.4. pontja felsorolja az összes olyan feltételt, amelyeknek teljesülniük kell ahhoz, hogy egy állami kezességvállalás ne minősüljön állami támogatásnak. Egyértelmű, hogy a jelenleg vizsgált intézkedés nem felel meg a szóban forgó valamennyi feltételnek. Például, ebben az esetben e feltételek közül legalább kettő láthatóan nem teljesül: a szóban forgó kezességvállalás a kölcsönök több mint 80 %-át fedezi, és a vizsgált kezességvállalási rendszerből láthatóan nincsenek kizárva a nehéz pénzügyi helyzetben lévő hitelfelvevők.
- (34) Ahogyan a 29. preambulumbekendés említi, a támogatás közvetlen kedvezményezettjei a szövetkezetek. Tekintve azonban, hogy a kölcsön nyújtásával a görög állam a görög gazdák jövedelmét szándékozott növelni azáltal, hogy mesterségesen felhajtja a termelők által a szövetkezeteknek értékesített gabona árát, a gazdák (termelők) a támogatás közvetett kedvezményezettjei voltak. A szelektivitásra vonatkozó feltétel szintén teljesült, mivel a támogatásban kizárólag azok a szövetkezetek és termelők részesültek, amelyek/akik 2008-ban gabonát vásároltak vagy termesztettek Görögországban.
- (35) A „verseny torzítása” és a „kereskedelem befolyásolása” feltételek tekintetében pedig a (30) preambulumbekendésben leírt szempontok érvényesülnek.
- (36) Végezetül a görög hatóságok azzal érveltek, hogy az MSzSz-ek által az államnak a Kölcsönszerződés értelmében nyújtott biztosíték ténye igazolja, hogy nem állami támogatásról van szó. A Bizottság azonban az eljárás megindításáról szóló határozatában megállapította, hogy nem ez a helyzet, mégpedig a következő okokból: a) Először is, ha a szövetkezetek nem fizetik vissza a kölcsönt, az állam megítélésétől függ, hogy él-e a biztosítéki szerződésben részére meghatározott jogokkal vagy sem. b) Másodszor, úgy tűnik, hogy a biztosíték nem fedezi a kölcsön teljes összegét, mivel az MSzSz-ek által a termelőknek a megvásárolt gabonáért fizetett ár (amelynek alapvetően meg kellene egyeznie a kölcsön összegével) magasabb a piaci árnál.
- (37) Megjegyzendő továbbá, hogy ezt a biztosítékot a 2/21304/0025/2010.10.26. számú miniszteri határozat eltörölte. Ahogyan a fenti 22. preambulumbekendés említi, e biztosíték helyébe lépett a 2011. március 30-i első törlesztőrészlettel együtt esedékes 2 %-os felár. 2011. június 7-én kelt levelükben a görög hatóságok úgy vélték, hogy a kezességvállalásról szóló közleménynek megfelelően a felárról szóló rendelkezés biztonságos helyzetet teremt azoknak a kis- és középvállalkozásoknak, amelyek törlesztési képességére hatással lehetnek a kedvezőtlen feltételek. Ez az érvelés a 38., 39. és 40. preambulumbekendésben kifejtett okokból elfogadhatatlan.
- (38) Először is, a 2 %-os garanciafelárról szóló rendelkezés csak 2010 októberében hozták, és az kizárólag a 2010 szeptemberében esedékes összegekre vonatkozott. Még ha el is fogadnánk, hogy ez a felár kiküszöbölte az állami támogatás valamely elemét (jóllehet nem ez a helyzet), az állami kezességvállalás eddig az időpontig akkor is állami támogatásnak minősült.
- (39) Másodszor, a 2/21304/0025/2010.10.26. számú miniszteri határozat szövegezéséből úgy tűnik, hogy az MSzSz-eknek *lehetőségük* van, de nem *kötelesek* a megfelelő rendelkezés szerint eljárni (lásd a 22. preambulumbekendést). A görög hatóságok ezzel kapcsolatban megjegyezték, hogy a hitelfelvevők valójában kénytelenek voltak a szóban forgó rendelkezés szerint eljárni, hiszen – amint ezt a Kölcsönszerződés 13. cikke előírja – ha a kölcsönt 2009. szeptember 30-ig nem törlesztik, az esedékes összeget három hónapon belül az államnak kell megfizetnie, amiért ez utóbbi végrehajtási eljárást kezdeményez a hitelfelvevő ellen. Ez az érvelés szintén elfogadhatatlan: ha az állam visszafizeti az esedékes összegeket, nem biztos, hogy eljárást indít az eredeti adós ellen az érintett összegek behajtása érdekében: ettől bármikor lehetősége van eltekinteni.
- (40) Végezetül pedig a 2 %-os felár önmagában nem tűnik olyan elemnek, amely a kezességvállalásról szóló közlemény alapján, a görög hatóságok érvelése szerint bizonyítaná, hogy nincs szó állami támogatásról. Még ha el is fogadnánk, hogy az intézkedés valamennyi kedvezményezettje kis- és középvállalkozás – amivel a görög hatóságok érveltek –, erre az esetre akkor is a kezességvállalásról szóló közlemény 3.5. pontja irányadó. A közlemény e pontjának magyarázata szerint ahhoz, hogy egy

⁽⁸⁾ HL C 155., 2008.6.20., 10. o.

egységes felár megfizetését előíró rendszer keretében vállalt kezesség ne minősüljön állami támogatásnak, a 3.4a), b), c), e), f) és g) pontokban foglalt valamennyi egyéb feltételnek teljesülnie kell. Ahogyan a 33. preambulumbekezdés már kifejtette, ezek a feltételek ebben az esetben nem teljesülnek: a szóban forgó kezességvállalás a kölcsönök több mint 80 %-át fedezi, és a vizsgált kezességvállalási rendszerből láthatóan nincsenek kizárva a nehéz pénzügyi helyzetben lévő hitelfelvevők.

- (41) A fentiek fényében úgy tűnik, hogy a kölcsönökre vonatkozó állami kezességvállalás kimeríti a 107. cikk (1) bekezdésében meghatározott valamennyi feltételt.

IV.2. A támogatás összeegyeztethetősége

IV.2.1. Általános észrevételek

- (42) A Szerződés elismer néhány kivételt a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdésében meghatározott, az állami támogatásoknak a belső piaccal való összeegyeztethetőségére vonatkozó általános elv alól. Néhány ilyen kivétel erre az esetre egyértelműen nem alkalmazható. Ide tartoznak a 107. cikk (2) bekezdésében foglalt kivételek, vagyis a szociális jellegű támogatások, a természeti csapások által okozott károk helyreállítására nyújtott támogatások, valamint a Németország újraegyesítésével kapcsolatos támogatások.
- (43) Ugyanez vonatkozik a Szerződés 107. cikke (3) bekezdésének a), b) és d) pontjában említett kivételekre, hiszen a szóban forgó támogatásnak nem volt célja sem a gazdasági fejlődés előmozdítása olyan térségekben, ahol rendkívül alacsony az életszínvonal vagy jelentős az alulfoglalkoztatottság, sem pedig a közös európai érdeket képviselő fontosabb projektek, illetve a kultúra és a kulturális örökség megőrzésének előmozdítása.
- (44) Az egyetlen, ebben az esetben alkalmazható kivételt ezért a Szerződés 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja tartalmazza, amely szerint a belső piaccal összeegyeztethető lehet az egyes gazdasági tevékenységek vagy gazdasági területek fejlődését előmozdító támogatás, amennyiben nem befolyásolja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben. Ez a kivétel csak abban az esetben alkalmazható egy adott támogatásra, ha az megfelel az állami támogatásokra vonatkozó uniós szabályoknak. A mezőgazdaság területén ezeket a szabályokat „Az agrár- és erdészeti ágazatban nyújtott állami támogatásokról szóló közösségi iránymutatások, 2007–2013” című dokumentum⁽⁹⁾ (a továbbiakban: mezőgazdasági iránymutatások) tartalmazza.
- (45) A Bizottság rendelkezésére álló információk alapján a szóban forgó intézkedés célja a 2008-ban Görögországban termelt gabonátöbblet okozta helyzet kezelése

volt. A görög hatóságok 2010. március 19-én kelt levelükben elismerik, hogy az intézkedés egyik célja „a termelők minimális jövedelmének biztosítása” volt.

- (46) Továbbá, mivel az összesen 150 millió EUR értékű kölcsön célja az volt, hogy az MSzSz-ek felvásárolhassák a tagjaik által termesztett gabonát (2008. december 9-i 8264 számú miniszteri határozat), úgy tűnik, a támogatást a termesztett mennyiség függvényében nyújtották.
- (47) A Görögország által nyújtott támogatás típusáról sem a mezőgazdasági iránymutatások, sem egyéb, a témával kapcsolatos uniós szabályok nem rendelkeztek, és maguk a görög hatóságok sem hivatkoztak erre. Ezért úgy tűnik, hogy itt olyan működési támogatásról van szó, amelynek célja a termelők jövedelmének növelése volt a gabonaárak mesterséges felhajtása révén. Az ilyen jellegű intézkedéseket az Unió állami támogatásokkal kapcsolatos jogszabályai szigorúan tiltják.
- (48) Emlékeztetőül, az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlata alapján a működési támogatás, azaz a vállalkozások olyan költségektől való mentesítését célzó támogatás, amelyek egyébként szokásos üzletmenetük során felferülnének, alapvetően versenytorzító hatású, amennyiben és amilyen mértékben nem segíti elő valamely gazdasági ágazat „fejlődését”, illetve a kedvezményezetteknek mesterséges pénzügyi támogatást nyújtva folyamatosan torzítja a versenyt, és a kereskedelmet a közös érdekekkel ellentétes irányban befolyásolja.
- (49) Ami a mezőgazdasági termékeket illeti, ezek piacait a közös piacszerzés (KPSZ) keretében szigorúan szabályozzák az Európai Unióban. A KPSZ egyik feladata, hogy biztosítsa a tisztességes versenyt az Európai Unión belül az érintett ágazatban működő piaci szereplők között. A Görögország által bevezetett és finanszírozott intézkedésekhez hasonló piactámogatási intézkedések ellentmondani látszanak a gabonafélékre vonatkozó KPSZ célkitűzéseinek, és valószínűleg komoly zavart okoznak annak működésében.
- (50) Ahogyan a Bíróság több alkalommal is rámutatott,⁽¹⁰⁾ egy tagállamnak a piaci mechanizmusokba történő beavatkozása – kivéve az uniós jogszabályokban kifejezetten említett eseteket – akadályozhatja a közös piacszerzés működését, és tisztességtelen előnyökhöz juttathat az Unión belül működő egyes gazdasági csoportokat. Egy nemrégiben hozott döntésben például⁽¹¹⁾ a Bíróság ismét rámutatott, hogy a közös piacszerzés hatálya alá tartozó ágazatokban – különösen akkor, ha ez a szerzés közös árrendszeren alapul – a tagállamok egyoldalúan hozott tagállami rendelkezések útján többé már nem avatkozhatnak be azon árak alakulásának mechanizmusába, amelyeket a közös szerzés a termésnek ugyanazon a szintjén szabályozott.

⁽¹⁰⁾ Lásd például a Bíróság 83/78. sz. *Pigs Marketing Board kontra Redmond* ügyben hozott ítéletét, EBHT 1978., 2347. o., 60. bekezdés.

⁽¹¹⁾ A Bíróság C-283/03. sz. *Kuipers* ügyben hozott ítélete, EBHT 2005., I-04255. o., 42., 49. és 53. bekezdés.

⁽⁹⁾ HL C 319., 2006.12.27., 1. o.

- (51) Megjegyzendő, hogy ebben az esetben a szóban forgóhoz hasonló nemzeti ártámogatási mechanizmusok veszélyeztetik a közös árrendszer működését és általában a közös piacszerzésre vonatkozó uniós szabályozás révén kialakított mechanizmusok céljának megvalósulását, még akkor is, ha a céljuk a termelők jövedelemtámogatása.
- (52) Végezetül a Bizottság szintén megvizsgálta, hogy a támogatás összeegyeztethető lehet-e azzal a közleménnyel, amelyet a Bizottság adott ki a nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentéséhez és szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatásokról szóló közösségi iránymutatásokról ⁽¹²⁾. Azonban, még ha egy kedvezményezett a támogatás odaítélésének időpontjában az említett iránymutatások 2. részének meghatározása szerinti nehéz helyzetben lévő vállalkozás volt is (ami nem egyértelmű), a görög hatóságok nem jelezték, hogy az iránymutatásokban meghatározott számos, az adott kedvezményezett támogatását esetlegesen indokoló feltétel teljesült volna a szóban forgó esetben.

IV.2.2. Ideiglenes keretrendszer

- (53) A támogatás nyújtásának igazolása céljából a görög hatóságok említést tesznek a gazdasági válságról és a szövetkezetek finanszírozáshoz való hozzáféréseinek hiányáról. 2009-ben a Bizottság, elismerve a pénzügyi válság komolyságát, elfogadta az „ideiglenes keretrendszert” ⁽¹³⁾, amely a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánította a támogatást, amelynek összege mezőgazdasági termékek elsődleges előállításával foglalkozó vállalkozás esetében a 15 000 EUR-t is elérheti.
- (54) 2011. január 21-én kelt levelükben a görög hatóságok azzal érveltek, hogy a kölcsönökre vonatkozó kamattámogatás és az állami kezességvállalás egyaránt az ideiglenes keretrendszer rendelkezéseinek hatálya alá tartoztak. Érvelésükben kiemelték, hogy a szóban forgó kölcsönöket a 2008–2009-es pénzügyi és gazdasági válság idején nyújtották a válság kezelése érdekében. A görög hatóságok hozzátették, hogy a végső kedvezményezettek (szövetkezeti tagok) nagy számából adódóan a kamatmentes kölcsönből az egyes kedvezményezetteknek olyan kevés hasznuk származott, hogy az nem tekinthető versenytorzító hatásúnak. Végezetül a görög hatóságok úgy vélték, hogy az ideiglenes keretrendszer rendelkezései annak 7. cikke értelmében a be nem jelentett állami támogatási rendszerekre is vonatkoznak.
- (55) A Bizottság nem tudja elfogadni a görög hatóságok érvelését, és úgy véli, hogy az ideiglenes keretrendszer rendelkezései nem vonatkoznak a szóban forgó esetre. Először is, az ideiglenes keretrendszer hatályát csak 2009. október 31-én terjesztették ki az elsődleges mezőgazdasági termelésre ⁽¹⁴⁾. Ezért az említett kiterjesztés hatálybalépése előtt jóváhagyott állami támogatási rendszerekre az ideiglenes keretrendszer nem vonatkozhat. Ebben a konkrét esetben az 56700/B.3033/2008.12.8. számú miniszteri határozat 1. cikke előírja, hogy a kamattámogatás a 2008-ban nyújtott vagy nyújtandó kölcsönökre

alkalmazható. Ebből következik, hogy az említett kölcsönöket és így az állami támogatást 2009. október 31-ét megelőzően nyújtották.

- (56) Másodszor, a Bizottság jelezni kívánja, hogy a szóban forgó intézkedések nem teljesítik az ideiglenes keretrendszerben rögzített azon feltételt, amely szerint a támogatás csak abban az esetben tekinthető a belső piaccal összeegyeztethetőnek, ha a teljes mezőgazdasági ágazatra kiterjed, nem csupán egy termék ágazatára, mint például a szóban forgó esetben érintett gabonaágazatra.

V. KÖVETKEZTETÉS

- (57) A Bizottság megállapítja, hogy Görögország jogellenesen alkalmazta a szóban forgó támogatási rendszert, megsértve ezzel a Szerződés 108. cikkének (3) bekezdését. Tekintve, hogy a támogatás nem egyeztethető össze a belső piaccal, Görögországnak meg kell szüntetnie a rendszert, és vissza kell fizetnie a nyújtott támogatást a kedvezményezettekkel.
- (58) Nem minősül támogatásnak a szóban forgó rendszer keretében nyújtott egyedi támogatás, amennyiben odaítélésének időpontjában megfelel az Európai Közösséget létrehozó szerződés 92. és 93. cikkének a horizontális állami támogatások bizonyos fajtáira történő alkalmazásáról szóló, 1998. május 7-i 994/98/EK tanácsi rendelet ⁽¹⁵⁾ 2. cikkével összhangban elfogadott, a támogatás odaítélésének időpontjában hatályos rendeletben meghatározott feltételeknek.
- (59) A szóban forgó rendszer keretében nyújtott egyedi támogatás, amennyiben odaítélésének időpontjában megfelel a 994/98/EK rendelet 1. cikkével összhangban elfogadott rendeletben vagy bármely egyéb jóváhagyott támogatási rendszerben meghatározott feltételeknek, az ilyen típusú támogatásra alkalmazott maximális támogatási intenzitás erejéig összeegyeztethető a belső piaccal,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A gabonatermelők és gabonabegyűjtő szövetkezetek támogatása érdekében az 56700/B.3033/2008.12.8. és 2/88675/0025/2008.2.9. számú miniszteri határozatok keretében a görög állam kezességvállalásával nyújtott, kamattámogatású kölcsönök rendszere állami támogatásnak minősül. Ez a Görögország által jogellenesen, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 108. cikke (3) bekezdésének megsértésével nyújtott állami támogatás nem egyeztethető össze a belső piaccal.

2. cikk

Az 1. cikkben említett rendszer keretében nyújtott egyedi támogatás nem minősül támogatásnak, amennyiben odaítélésének időpontjában megfelel a 994/98/EK rendelet 2. cikkével összhangban elfogadott és a támogatás odaítélésekor hatályos rendeletben meghatározott feltételeknek.

⁽¹²⁾ HL C 244., 2004.10.1., 2. o.

⁽¹³⁾ Lásd a 4. lábjegyzetet.

⁽¹⁴⁾ Lásd az ideiglenes keretrendszer módosítását (HL C 261., 2009.10.31., 2. o.).

⁽¹⁵⁾ HL L 142., 1998.5.14., 1. o.

3. cikk

Az 1. cikkben említett rendszer keretében nyújtott egyedi támogatás, amennyiben odaítélésének időpontjában megfelel a 994/98/EK tanácsi rendelet 1. cikkével összhangban elfogadott rendeletben vagy bármely egyéb jóváhagyott támogatási rendszerben meghatározott feltételeknek, az ilyen típusú támogatásra alkalmazott maximális támogatási intenzitás erejéig összeegyeztethető a belső piaccal.

4. cikk

(1) Görögországnak vissza kell fizetnie a kedvezményezettekkel az 1. cikkben említett rendszer keretében nyújtott összegegyeztetetlen támogatást.

(2) A visszafizetendő összegeknek tartalmazniuk kell azt a kamatot, amely az összegeknek a kedvezményezettek rendelkezésére bocsátásától a tényleges visszafizetésig tartó időszak után jár.

(3) A kamatokat a 794/2004/EK bizottsági rendelet ⁽¹⁶⁾ V. fejezete szerinti konszolidált alapon kell kiszámítani.

(4) Görögországnak az e határozatról való értesítést követően törölnie kell valamennyi, az 1. cikkben említett támogatási rendszerhez kapcsolódó függőben lévő kifizetést.

5. cikk

(1) A 1. cikkben említett támogatást azonnal és ténylegesen vissza kell fizetnie.

(2) Görögország biztosítja, hogy e határozatot az arról szóló értesítéstől számított négy hónapon belül végrehajtsák.

6. cikk

(1) Az e határozatról szóló értesítéstől számított két hónapon belül Görögország benyújtja a Bizottságnak a következő információkat:

a) azon kedvezményezettek listája, amelyek az 1. cikkben említett támogatási rendszer keretében támogatásban részesültek, az egyes kedvezményezettek által kapott teljes összeg megjelölésével;

b) az egyes kedvezményezettek által visszafizetendő teljes összeg (tőke és kamat);

c) az e határozatnak való megfelelés érdekében már meghozott és tervezett intézkedések részletes bemutatása;

d) az azt bizonyító dokumentumok, hogy a kedvezményezetteket felszólították a támogatás visszafizetésére.

(2) Amíg az 1. cikkben említett támogatást teljes egészében vissza nem fizetik, Görögország folyamatosan tájékoztatja a Bizottságot az e határozat végrehajtásának érdekében meghozott nemzeti intézkedések előrehaladásáról. A Bizottság egyszerű kérésére Görögország azonnal tájékoztatást ad az e határozatnak való megfelelés érdekében már meghozott és tervezett intézkedésekről. Ugyancsak részletes tájékoztatást nyújt a kedvezményezettek által már visszafizetett támogatásokról és kamatokról.

7. cikk

Ennek a határozatnak a Görög Köztársaság a címzettje.

Kelt Brüsszelben, 2012. január 25-én.

a Bizottság részéről

Dacian CIOLOȘ

a Bizottság tagja

⁽¹⁶⁾ HL L 140., 2004.4.30., 1. o.